

7. lekce (Bartoňkova skripta)

1. Doplňte tvary podle vzoru:

Nedeponentní slovesa:

	amo	deleo	mitto	punio
<i>2. os. sg. ind. prés. akt.</i>	<i>amas</i>	<i>deles</i>	<i>mittis</i>	<i>punis</i>
1. os. sg. ind. prés. pas.				
1. os. sg. ind. fut. pas.				
2. os. sg. ind. impf. akt.				
2. os. sg. ind. fut. akt.				
2. os. pl. ind. impf. pas.				
3. os. pl. ind. prés. pas.				
3. os. pl. ind. fut. pas.				
2. os. pl. konj. impf. pas.				
2. os. sg. ind. prés. pas.				
2. os. sg. ind. fut. pas.				
2. os. sg. konj. impf. pas.				
inf. prés. pas.				
nom. pl. ptc. prés. akt. m., f., n.				

Deponentní slovesa:

	arbitror	vereor	loquor	blandior
<i>3. os. sg. ind. prés.</i>	<i>arbitratur</i>	<i>veretur</i>	<i>loquitur</i>	<i>blanditur</i>
2. os. pl. ind. fut.				
1. os. sg. ind. fut.				
2. os. sg. ind. prés.				
2. os. sg. ind. fut.				
2. os. sg. konj. impf.				
3. os. pl. ind. prés.				
3. os. pl. ind. fut.				
2. os. pl. konj. impf.				
2. os. pl. ind. impf.				
2. os. sg. imp.				
2. os. pl. imp.				
nom. pl. ptc. prés. akt. m., f., n.				

2. K aktivním tvarům vytvořte pasivní a přeložte je:

<i>laudat</i>	<i>laudatur</i>	<i>je chválen, chválí se</i>
scribitis		
delebamus		
parabunt		
defendes		
coleret		
mutant		
audiebatis		

7. lekce (Bartoňkova skripta)

timere		
muniunt		
laedam		
cogeres		
tribuere		
mittebam		
moneo		
colent		
puniremus		
superabat		
interrogabo		
videre		
statuunt		
sacrificarent		
necare		
vincent		

3. Určete slovesné tvary a přeložte je:

	osoba	číslo	způsob	čas	rod	konjugace	překlad
<i>laudat</i>	<i>3.</i>	<i>sg.</i>	<i>ind.</i>	<i>préz.</i>	<i>akt.</i>	<i>1.</i>	<i>on chválí</i>
defenderis							
agebaris							
mirantur							
parebamus							
timebar							
mutabor							
studete							
loqueris							
sequimini							
tribui							
credebatur							
poteritis							
fīrmaremini							
videbar							
populabantur							
abramus							
lamentabitur							
nominarer							

4. Překládejte a uvádějte rozdíly:

pellēris – pellēris – dēlēris – loqueris – sequēris

loqueris – dēfenderēris – monērēris – sequēris – assequerēris – ageris – agerēs

scrīberis – adhibēris – scrībēris – adhibēs – scrībēs – scrībīs – pūnīs

colī – pone – audī – iacē

parās – pārēs

5. K uvedeným substantivům vytvořte tvary ukazovacích zájmen v příslušném pádě, rodě a čísle:

	is	idem	hic	iste	ille	ipse
<i>puellae</i>	<i>eius</i>	<i>eiusdem</i>	<i>huius</i>	<i>istius</i>	<i>illius</i>	<i>ipsius</i>
sagittā						
morum						
doloribus						
equiti						
uxorem						
parentes						
animalia						
loci						
partium						
linguas						
scelus						
nuntium						
iuvene						

6. Převeďte do pasiva nebo do aktiva, je-li to možné:

- Poeta virtutem hominum urbem antiquam defendentium canebat.
- Milites Romanorum hostes gladiis feriebant¹.
- Magistri severi saepe a discipulis pigris timentur.
- Amici mei docti et clari nautae sunt.
- Viri stulti hominibus doctis et sapientibus non parebunt.
- Custodes urbis portas cottidie² claudebant.
- Iusticiam consulum semper mirabantur.
- In silva pugnabatur.
- Librum de secundo bello Punico scribetis.
- Urbs sine muris a nobis defendi non poterat.
- Id mihi non placet.
- Multa mala a medicis imperitis saepe committuntur.
- Feminae pacem bello anteponebant.

¹ feriō, ĩre „bít, tlouci“

² cottidie „každý den, každodenně“

7. Zapisujte výsledky slovy:

5	+	10	=	_____
28	-	9	=	_____
13	x	3	=	_____
210	+	55	=	_____
581	+	18	=	_____
1500	-	223	=	_____
45	:	9	=	_____
78	x	3	=	_____
2000	+	5	=	_____
10	+	3	=	_____
20	-	3	=	_____
25	x	5	=	_____
820	:	4	=	_____
10000	-	1	=	_____
10000	x	6	=	_____

8. Zapište slovy letopočty a časové údaje:

<i>anno</i>	10.	<i>decimo</i>	<i>post Christum natum</i>
anno	14.	_____	post Christum natum
anno	44.	_____	ante Christum natum
anno	63.	_____	ante Christum natum
anno	313.	_____	post Christum natum
anno	753.	_____	ante Christum natum
anno	146.	_____	ante Christum natum
anno	410.	_____	post Christum natum
anno	64.	_____	post Christum natum
usque ad annum	1378.	_____	post Christum natum
ab anno	264.	_____	ante Christum natum

9. Doplňte ve správném pádě:

	1 král	2 ženy	3 chlapci	100 lidí	1000 občanů	2000 obyvatel
In urbe vivit/vivunt						
narrant de						
adsumus						
libri						
videmus						

10. Uveďte, jaký je rozdíl mezi větami:

1. Librum suum legebat.	Librum eius legebant.
2. Homines superbi se laudant.	Homines superbi eos laudant.
3. Liberos eorum cras videbimus.	Liberos earum cras videbimus.
4. Ille homo secum loquebatur.	Ille homo cum eo loquebatur.
5. Verum dici non potest.	Verum dicere non potest.

11. Dejte výraz v závorce do náležitého tvaru:

1. In foro uxorem (*ille*) _____ viri videre potes.
2. Cum (*hic*) _____ scelera committerentur, senatores de bello decernebant.
3. (*Iste*) _____ verum non est.
4. Id (*ipse*) _____ numquam agam.
5. (*Hic*) _____ numquam oberatis.
6. In (*mare*) _____ animalia (*innumerabilis*) _____ vivunt.
7. (*Hic*) _____ arcem hostes numquam expugnare poterant.
8. (*Is*) _____ numquam cedam.
9. (*Idem*) _____ legatos ad regem mittent.
10. Se (*ipse*) _____ vincere (*difficilis*) _____ erat.
11. (*Is*) _____ gens (*idem*) _____ deum colit.

12. Nahrad'te sloveso *timeo, ere* synonymním *vereor, eri*, je-li to možné:

1. Semper canes malos timebatis _____ et timebitis _____ .
2. Non timerem _____, si hic adesses.
3. Morbi timentur _____, scelus saepe non timetur _____.
4. Troiani vatibus non parebant et Danaos non timebant _____ .
5. Nisi crudelis eris, non timeberis _____.
6. Adulescentes iratos non timemus _____.

13. Přeložte do latiny:

1. Povzbuzujte své děti!
2. Poznej³ sám sebe!
3. Je těžké mít rád sám sebe.
4. Prosili nás, abychom jim pomohli.
5. Neposlouchal jsem lidi, kteří hloupě mluvili.
6. Nemluvili s námi.
7. Mluvíte stále sami o sobě.
8. Měli dva syny a pět dcer.
9. Naši byli uváděni ve zmatek, protože nemohli porazit nepřátele.
10. Ve škole jsme byli často napomínáni, abychom se neposmívali dětem chudých rodičů.

³ nōscō, ere, nōvī, nōtum

11. Naši pronásledovali (*persequor*) nepřátele až k řece, aby nevyplenili pole a vesnice (*vicus, i, m.*).
12. Básníci často opěvovali činy⁴ mužů statečných, ale ne moudrých.
13. Moudří rodiče dávají přednost chvále před trestem.
14. Obdivujte ctnost dobrých a pohrdejte zločiny!
15. Násilím nelze lidi nutit k lásce (tj. lidé nemohou být nuceni).
16. Nedám se pohnout (tj. nebudu pohnut) slovy lichotících lidí.
17. Časy se mění, ale lidé jsou stále stejní (titiž).
18. Konzulové nebudou mluvit o jezdecké bitvě, ale o statečnosti pěšáků.

⁴ factum, in, n.